Elma Fidanında Coğrafi İşaret

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	05.03.2026	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/4025	2026/1332	SMK 46, TTK 55

ÖZET

Tescilli elma coğrafi işaretiyle internetten fidan satan şirketin, ürünün tescil şartlarına uygunluğunu ispat edemediği için tecavüz tespiti onandı; tescilli sınai hakta haksız rekabet hükümleri kümülatif uygulanamayacağından bu tespit hükümden çıkarılarak karar düzeltilerek onandı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/elma-fidaninda-cografi-isaret-kumulatif-koruma-2026-1332/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2025/4025 E. , 2026/1332 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2025/590 Esas, 2025/883 Karar

HÜKÜM : Esastan ret

İLK DERECE MAHKEMESİ : Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2024/164 E., 2024/395 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; ".../... ..."nın 22.04.2019 tarihinde 429 Tescil Numarası ile “... adı” olarak tescil edilmiş bir Coğrafi İşaret olduğunu, ... ve ... bu işaretin hem başvuru sahibi hem de tescil ettireni bulunduğunu, ...'nın Ardahan İli, ... İlçesine özgü, bu bölgenin mikroklima özelliği, toprak ve iklim özellikleri sayesinde sadece bu bölgede yetişen özel bir elma olduğunu, ...'nın özellikleri sebebiyle tanınması ve yüksek fiyatlarla tüketici bulabilmesini fırsata çevirmek isteyen bazı firmaların, aslında ... ... olmayan elma fidanlarını, “... ...” etiketiyle pazara sunduğunu, davalının da bu kapsamda müvekkilinin coğrafi işaret haklarına tecavüz oluşturan fiiller icra ettiğini, şirkete ait internet satış sayfaları üzerinde ... ... satışı yapan davalının, bu yollla haksız rekabet hükümlerine aykırı olarak ticari faaliyet yürüttüğünü, haksız kazanç elde ettiği ve müvekkilinin ve bu hakka sahip olan kayıtlı üreticilerin haklarına tecavüz ettiğini, tüketiciyi yanıltıcı gerçek dışı bilgilerin internet sitesinde yer aldığını, “... Elma/...” coğrafi işaretini kullanma hakkının, müvekkilinin üretici listesinde bulunan üreticilere ait bulunduğunu, menşei işaret olması sebebi ile üretim ve denetim işlemlerinin tamamının bu coğrafi sınırda yapılmış olması gerektiğini, davalının ticari amaçlı satışlarında bu coğrafi işareti kullanmasının açık şekilde, müvekkili ve kayıtlı üreticilere ait olan coğrafi işaret hakkına tecavüz niteliğinde olduğunu ileri sürerek maddi tazminat konusu hakları saklı kalmak kaydıyla, coğrafi işaret haklarına tecavüz ve haksız rekabetin tespitine, tecavüzün ref'ine, tecavüzün men'ine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; coğrafi işareti, tescil şartlarına uygun olarak kullanan herkesin hukuka ve tescil ilkelerine uygun davranmış sayıldığını, tescil ettirenden herhangi bir izin alma zorunluluğu bulunmadığını, müvekkilinin .../ ...'nı satmak gibi bir girişiminin olmadığını, sadece bu ürününün fidesini tescile konu edilen şekilde satışa sunduğunu, fidanın ne şekilde yetiştirileceği ya da dikiminin yapılacağının coğrafi işaret başvurusunda yer almadığını, üretim yönteminin ise diğer elma çeşitlerinden farklı olmadığının tescil belgesinde belirtildiğini, dolayısıyla aşılama ya da dikim alanlarının diğer elmalarla aynılık gösterdiği belirtildiğine göre, müvekkilinin sitesinde yer alan bilgilerin coğrafi işaretin aleyhine bir durum oluşturmadığını, müvekkilinin iyiniyetli bir şekilde ... Elma fidanının satışı için sitesinde yayın bulunsa da açılan dava sonrası siteden kaldırıldığını savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile ... ...'nın meyvenin oluşumunun doğal ön aşaması olan ve meyveden ayrı düşünülmesi mümkün olmayan bir ürün olduğu, dolayısıyla coğrafi işaret tescilinde belirtilen ürünün özelliklerini taşıyıp taşımadığına bakılması gerektiği, 429 nolu ... .../... isimli coğrafi işaret tescil belgesinde “Coğrafi sınır içerisinde arazi yüzey topografyasının çok hafif düzeyde mikro rölyefe sahip olduğu bahçelik alanlarda, sert çekirdekli meyveler uzmanı tarafından seçilen ağaçlardan alınan aşı kalemleri... ya da uygun görülen bir kuruma gönderilerek ve burada ugun anaç türleri üzerine aşılama yapılarak üretilir.” açıklaması bulunduğu, ...'nın coğrafi işaret özelliklerine uygun olup olmadığını ispata yönelik taraflarca sunulması öngörülen evrak/bilgi ve belgenin mahkemeye sunulmadığı, bu noktada ürünün coğrafi işaret özelliklerine uygun olup olmadığının ispat külfetinin hangi tarafta olduğunun tartışılmasının gerektiği, ispat yükünün kimde olduğuna ilişkin 6769 sayılı Sınai Mülkiyet

Kanunu'nda (SMK) açık hüküm bulunmamakla birlikte, aynı Kanun'un "Tescilli Coğrafi İşaretin ve Geleneksel Ürün Adının Kullanımı" başlıklı 46. maddesinin "Tescilli coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adları sicilde belirtilen şartlara uygun olan ürünlerin üretimi veya pazarlamasında faaliyet gösterenler tarafından kullanılır. Bu kişiler, tescil ettirene, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adına yönelik üretim ve pazarlama faaliyeti gösterdiklerine dair bildirimde bulunur." hükmünde olup, burada bildirim yükümlülüğünün düzenlendiği, mezkur hüküm göz önününde bulundurulduğunda, internet yoluyla "... ..." satışa arz eylemini gerçekleştiren davalının, tescil ettirene, coğrafi işarete yönelik üretim ve pazarlama faaliyeti gösterdiklerine dair bildirimde bulunma yükümlüğünün olduğu, ancak dosya kapsamında bu yükümlülüğünü yerine getirdiğini ispatlayamadığı, davalının dava konusu fidanları nereden temin ederek sattığına ilişkin bilgi ve belgeleri de sunmadığı, ispat yükü üzerinde olan davalının, satışa arz ettiği ürün olan "...." coğrafi işaretini haksız biçimde kullandığı, davalının satışa arz ettiği elma fidanlarını "... ..." olarak belirtmekle, belirtilen ürünlerin Ardahan iline bağlı ... ilçesi ile tüketici nezdinde bağını kurduğu, oysa elma fide üretimi gerçekleştirdiği yerin belli olmadığı, davalı tarafın coğrafi işaret tescil belgesinde belirtilen şekilde alınan ve aşılama yapılmış (üretilmiş) fide satışı yaptığını kanıtlayamadığı, bu itibarla davalının dava konusu eyleminin coğrafi işaret sınai mülkiyet hakkına tecavüz oluşturduğu gibi 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6102 sayılı TTK) 54 vd. hükümleri uyarınca haksız rekabet eylemi de teşkil ettiği gerekçesi ile davanın kabulüne, davalı eylemlerinin davacının coğrafi işaret hakkına tecavüz ettiğinin ve haksız rekabet oluşturduğunun tespitine, tecavüzün men'ine ve ref'ine karar verilmiş, hüküm, davalı vekilince istinaf edilmiştir.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile dosya kapsamı, mevcut delil durumu ve ileri sürülen istinaf sebepleri dikkate alındığında mahkemenin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf talebinin esastan reddine karar verilmiş, hüküm, davalı vekilince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava; coğrafi işaret haklarına tecavüzün ve haksız rekabetin tespiti ile men'i istemine ilişkindir.
B. Değerlendirme ve Gerekçe

1.Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 353/1-b(1) hükmü uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından davalı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2.Mahkemece davalının kullanımlarının coğrafi işaret hakkına tecavüzün yanı sıra haksız rekabet de oluşturduğu benimsenerek tescilli coğrafi işaretin kümülatif olarak korunması cihetine gidilmişse de; bilindiği üzere kümülatif koruma, bir fikri ürünün birden çok mevzuatın koruma

şartlarını aynı anda taşıması halinde o mevzuatların tamamı ile korunabilmesidir. Yani, bir fikri ürünün birden çok mevzuatın koruma şartlarını taşıması halinde hak sahibinin her bir yasal düzenlemeye birlikte dayanarak koruma talebinde bulunması ve mahkemelerce de eş zamanlı olarak her bir mevzuat hükümleri ile hak sahibinin tatmin edilmesidir (doktrindeki bir esere atıf). Diğer bir ifade ile somut davada olduğu gibi coğrafi işaretin izinsiz kullanılmasının hem coğrafi işaret hakkına tecavüz davasına, hem haksız rekabet davasına konu edilmesi ve mahkemece de her iki müessese kapsamında taleplerin kabul görmesi kümülatif koruma olarak tanımlanmaktadır.

Tescilli haklar bakımından ise ilke olarak sadece ilgili özel düzenleme uygulama alanı bulacaktır. Bununla birlikte özel düzenlemede haksız rekabete ilişkin hükümlerin uygulanacağına ilişkin açık bir hüküm bulunması halinde yine haksız rekabete dair düzenlemelerin de devreye gireceği tartışmasızdır.

Somut olay bakımından Dairemizin eski uygulamasına esas teşkil eden mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6762 sayılı TTK) 57. maddesinin beşinci fıkrasında ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtalarının iltibasa meydan verebilecek surette kullanılmasının da haksız rekabet hallerinden olduğu düzenlenmişti. Bu kapsamda tescilli marka ve tasarım haklarının bu şekilde kullanılmasının marka ve tasarım hakkına tecavüz ile birlikte haksız rekabeti de oluşturduğu, anılan haklara tecavüz ve haksız rekabetin kesiştiği alanda hem özel hükümler hem de haksız rekabet hükümleri ile kümülatif korunması gerektiği Daire uygulaması haline gelmişti. Başlangıçta kümülatif korumanın benimsenmiş olması, 6762 sayılı TTK'da yer alan bu düzenlemeden kaynaklanmaktaydı. Ancak 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK'da, 6762 sayılı TTK'da değinilen hükmün yerine getirilen 55. maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin 4. alt bendinde, "ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtaları" ibaresine yer verilmemiştir. Anılan iki hüküm karşılaştırıldığında 6762 sayılı TTK'nın 57. maddesinin beşinci fıkrası "Başkasının emtiası, iş mahsulleri, faaliyeti veya ticaret işletmesiyle iltibaslar meydana getirmeye çalışmak veya buna müsait bulunan tedbirlere başvurmak, hususiyle başkasının haklı olarak kullandığı ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtalarıyla iltibasa meydan veren malları, durumu bilerek veya bilmeyerek, satışa arz etmek veya şahsi ihtiyaçtan başka her ne sebeple olursa olsun elinde bulundurmak" şeklinde olmasına rağmen, yerine ikame edilen 6102 sayılı TTK'nın 55. maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin 4. alt bendi "Başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak" şeklindedir.

Görüldüğü üzere yeni hükümde "ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtaları" ibaresine yer verilmemiştir. Bunun temel nedeni; tescilli işletme adı ve ticaret unvanının 6102 sayılı TTK'nın 50. ve 53. maddeleri arasındaki hükümlerle düzenlenmesi ve dolayısıyla özel koruma getirilmesidir. 6102 sayılı TTK'nın 55. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 4. alt bendinin gerekçesinde eski hükümden ayrılmanın nedeni "Anılan ayırt edici işaretlere ilişkin karıştırılma koşul, hüküm ve sonuçlarıyla birlikte kendi özel kanun hükmünde kararnamelerinde, yani 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında KHK'da, 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında KHK'da, 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında KHK'da ve unvanla ilgili olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Burada tekrar edilmeleri hem gereksizdir, hem de yorum güçlüklerine sebep olmaktadır. Anılan cümle parçalarının burada yer almaları,

haksız rekabete ilişkin hükümlerin fikri mülkiyete ilişkin düzenlemelerde kümülatif uygulanması yönünden gerekli görülemez" şeklinde ifade edilmektedir. Bu kapsamda belirtmek gerekirse, kanun koyucunun haksız rekabete ilişkin eski ve yeni hüküm bağlamında anılan gerekçelerle eski hükümden ayrılması ile kümülatif koruma yönünden yukarıda belirtilen özel hükümlerin getirilmesi tescilli marka ve tasarım ile tescilsiz tasarımın tıpkı faydalı model ve patent hakkı gibi sadece SMK kapsamında korunmasını yeterli bulduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle artık, 6102 sayılı TTK'nın yürürlüğe girdiği tarihten sonraki olaylara dayalı açılan davalarda, tescilli sınai haklar bakımından sadece özel kanun olan SMK hükümleri uygulanabilecek olup TTK'nın haksız rekabet hükümlerinin anılan özel hükümler yanında ve aynı anda uygulanması söz konusu olamayacaktır. Diğer bir ifade ile bu kapsamda kümülatif koruma uygulanmayacaktır (doktrindeki bir esere atıf).

Bu açıklamalar ışığında somut olaya dönüldüğünde, davacı coğrafi işaret hakkına tecavüzün ve haksız rekabetin tespiti ile önlenmesi taleplerinde bulunmuş, davalı ise davanın reddini istemiştir. Davacının ihlal edildiğini iddia ettiği coğrafi işaret hakkı Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde tescilli olup SMK ile getirilen özel hükümler haksız rekabet hukukunu da kapsayacak şekilde ve haksız rekabete göre daha üstün koruma getirerek düzenlendiğinden, tescilli coğrafi işaretin koruma alanı ile haksız rekabetin koruma alanının kesişmiş olduğu dava konusu olayda, yalnızca özel hükümler uygulama alanı bulacağından, özel hükmün yanında haksız rekabete ilişkin hükümlerin uygulanmasını gerektirir herhangi bir kanun hükmü de olmadığından, özel kanunla birlikte eş zamanlı olarak haksız rekabet hükümlerinin de uygulanmasının hukuki dayanağı bulunmamaktadır.

Hal böyle olunca, Dairemizin daha önceki bazı kararlarında da benimsediği üzere (Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 14.03.2022 gün ve 2019/5189-1852 sayılı, yine 22.04.2021 gün ve 2021/89-3054 sayılı kararları) somut olay bakımından, SMK ile haksız rekabet hükümlerinin birlikte uygulanmasını gerektiren kümülatif korumanın uygulama alanı kalmadığı gözetilerek talebin, haksız rekabetin tespiti ve men'ine dair kısmı yönünden ret kararı verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamış ve bozmayı gerektirmiştir.

Ne var ki bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden HMK'nın 370/2 hükmü uyarınca Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılması ile İlk Derece Mahkemesi kararının düzeltilerek onanması gerekir.

VI. SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı vekilinin diğer temyiz itirazlarının REDDİNE, (2) numaralı bent uyarınca temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, davalı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının hüküm fıkrasının (2) nolu paragrafından yer alan "ve haksız rekabet oluşturduğunun" ibaresinin hükümden çıkarılması suretiyle İlk Derece Mahkemesi kararının DÜZELTİLEREK ONANMASINA, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 05.03.2026 tarihinde kesin olarak oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Sayın çoğunlukla ortaya çıkan uyuşmazlık; haksız rekabet hukuku hükümlerinin fikrî mülkiyet hukuku hükümleriyle birlikte uygulanıp uygulanmayacağı (Kümülatif Koruma) noktasında toplanmıştır.
Kümülatif koruma ilkesi “mevzuattaki birden fazla hükümle korunabilme” anlamına gelmektedir. Bu durumda, bir kişinin gerçekleştirdiği fiilin birden çok hükmün koruma kapsamında olması halinde, hak sahibinin bu hükümlerden dilediğine başvurabilmesine kümülatif koruma denilmektedir. Fikri haklar bakımından kümülatif koruma ilkesi ise, bir fikri ürünün birden çok kanuni düzenlemenin şartlarını taşıması halinde, hak sahibine her koruma yoluna başvurma yetkisi tanınmasıdır. Bu ilke kapsamında bir kümelenmenin meydana gelmesi için mevcut bir fikri mülkiyet korumasına ek olarak haksız rekabet korumasının var olması gerekir. Kümülatif koruma ilkesinin söz konusu olduğu halde hak sahibi seçme zorunluluğuna tabi olmayıp şartlarını taşıması koşuluyla hukuki sebeplerden birine, birkaçına veya tamamına bu ilke kapsamında dayanabilmektedir.

Diğer yandan, taleplerin yarışması hali ile taleplerin seçimlik olması hali birbirinden tamamen farklıdır. Taleplerin seçimlik olması halinde hak sahibine aynı vakıa bakımından öngörülen birbirinden farklı ve birden fazla yaptırımdan birini seçme imkanı tanınmaktadır. Taleplerin yarışması veya yığılması halinde ise bundan farklı olarak aynı vakıa bakımından ileri sürülen talepler birbiri ile seçimlik olarak sunulmayan ve birlikte ileri sürülebilen farklı hukuki sebeplere dayandırılmaktadır. Hakların yarışmasından bahsedebilmek için aynı talebin dayandırılan her bir sebep bakımından haklı görülmesi gerekeceği gibi bu hukuki sebepler arasında özel hüküm-genel hüküm ilişkisi de bulunmaması gerekir. Nitekim bu korumada özel hüküm-genel hüküm ilişkisi bulunmamaktadır.

Taleplerin yarışması veya yığılması halinde aynı vakıa bakımından birbiriyle seçimlik nitelikte olmayan, birbirini dışlamayan, birlikte var olabilen farklı hukuki sebeplere dayanılarak talepte bulunulduğundan kümülatif koruma ilkesi gereğince taleplerin yarıştığının kabulü gerekir. Bu durumda, aynı vakıa bakımından ileri sürülen talepler birbirini dışlamayan, bir arada ileri sürülebilecek birden fazla hukuki sebebe dayandırılmaktadır.

Fikri mülkiyet koruması, sahibine mutlak nitelikte tekelci yetkiler sağladığından mütecavizin fiilinden sorumlu tutulması bakımından herhangi bir sübjektif şart aranmayacak ve mütecavizin her türlü izinsiz kullanımı sorumluluğunu gerektirecekken haksız rekabet korumasında durum farklıdır. Yine fikri mülkiyet korumasının konusu bizatihi fikri ve sınai hakkın kendisi iken, haksız rekabet koruması dürüst ve bozulmamış rekabet ortamını sağlamayı amaç edinmektedir. Fikri mülkiyet koruması sadece ilgili hak sahibini koruduğundan hakkın ihlali halinde yalnızca hak sahibi dava açma hakkına sahip olacaktır. Ancak haksız rekabet koruması rakiplerin yanı sıra tüketicileri de koruduğundan hak ihlali halinde rakiplerin yanı sıra tüketiciler ve meslek örgütleri de dava açma hakkına sahip olacaktır.

Özel kanunun genel kanunu bertaraf edebilmesi için hem konusunu eksiksiz düzenlemiş hem de genel kanundan daha kapsamlı ve üstün koruma sağlamış olması gerekir. Fikri mülkiyet korumasının haksız rekabet korumasını bertaraf edeceğinin kabulü halinde ise, tüketiciler ve

mesleki örgütler fikri haklarda ortaya çıkan haksız rekabete karşı korunma imkanından mahrum kalacağından bu kabul yerinde olmayacaktır.

Sayın çoğunluk gibi, Fikri mülkiyet korumasının haksız rekabet korumasını bertaraf ettiği kabul edilirse fikri mülkiyet korumasına dayalı olarak açılan davada koruma konusunun şartları taşımadığı gerekçesiyle özel kanun kapsamında kalmadığı sonucuna varılırsa dava genel nitelikteki haksız rekabet koruması ile desteklenemeyeceğinden tecavüz eylemi kanıtlanamamış olacaktır. Bu itibarla, haksız rekabete ilişkin genel hükümler fikri mülkiyet koruması yanında ikinci dereceden değil, doğrudan uygulama alanı bulmalıdır.

Burada dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da, hak sahibinin birden fazla talebini aynı davada istemesi halinde davaların yığılması gündeme geleceğinden, ortada tek bir dava olmasına rağmen esasında talep sayısı kadar dava bulunmakta olup hakim her bir talep bakımından ayrı ayrı karar verecektir. Bu halde mahkemece her ne kadar talepler birlikte incelenecekse de, bu talepler birbirinden bağımsız taleplerdir. İşte işbu davayı diğer davalardan ayıran da bu dava türünün davacının talepleriyle değil, bu talepleri haklı gösterecek hukuki sebeplerle ilgili bir durum olmasıdır. Bu halde hak sahibi dilediği koruma modeline başvurarak zararının giderilmesini talep eder. Kümülatif koruma kapsamında davacının ihlal edilen hakkı için hem haksız rekabet korumasına hem de fikri hak korumasına birlikte başvurması halinde davacı ya fikri hak korumasına göre ya da haksız rekabet korumasına göre tek bir tazminat alabilecektir. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 60. maddesine göre: "Bir kişinin sorumluluğu, birden çok sebebe dayandırılabiliyorsa hâkim, zarar gören aksini istemiş olmadıkça veya kanunda aksi öngörülmedikçe, zarar görene en iyi giderim imkânı sağlayan sorumluluk sebebine göre karar verir." Bu hükme göre davacı talebini hangi hukuki sebebe dayandırdığını belirttiyse hakim buna göre tazminata karar verir ancak belirtmediyse hakimin davacıyı zorlama yetkisi olmadığından hakim zararı en iyi giderim imkanı veren talep sebebine göre hüküm kurar. Zira tazminatın işlevi mütecavizin zararını karşılamak olup aynı haksız eylem birden fazla hukuk kuralını ihlal etse dahi oluşan zarar tektir.

Sayın çoğunluk, SMK sonrası sınai hakların haksız rekabet hükümleriyle korunmayacağı yönündeki görüşünün temel dayanaklarından bir gerekçesi de, 6762 sayılı TTK'nın 57. maddesinin beşinci fıkrası ile 6102 sayılı TTK'nın 55/1-a(4) hükmü arasındaki farklılığa dayandırmaktadır. Bu itibarla bu husus da incelenmelidir. 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK'nın karıştırılma ihtimaline ilişkin 55/1-a(4) hükmü ve gerekçesi, -henüz SMK kabul edilmeden önceki dönemde- fikrî mülkiyet haklarının bu hüküm kapsamında korunabilirliği hususunda tereddütlere neden olmuştur. Bu tereddüt, temelde hükmün 6762 sayılı TTK'nın 57. maddesinin beşinci fıkrasına göre daha dar kapsamlı kaleme alınarak "mal, iş ürünü, faaliyet veya iş" ifadesinin tercih edilmesinden kaynaklanmıştır. Mülga 6762 sayılı TTK'nın 57. maddesinin beşinci fıkrası aynen "Başkasının emtiası, iş mahsulleri, faaliyeti veya ticaret işletmesiyle iltibaslar meydana getirmeye çalışmak veya buna müsait bulunan tedbirlere başvurmak, hususiyle başkasının haklı olarak kullandığı ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtalarıyla iltibasa meydan verebilecek surette, ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtaları kullanmak veyahut iltibasa meydan veren malları, durumu bilerek veya bilmeyerek, satışa arz etmek veya şahsi ihtiyaçtan başka her ne sebeple olursa olsun

elinde bulundurmak” hükmünü haiz iken 6102 sayılı TTK’nın 55. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 4. alt bendi aynen “Başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak” hükmünü haizdir.

6102 sayılı TTK’nın 55/1-a(4) hükmüne ilişkin madde gerekçesi aynen şu şekildedir: “Bu bent karıştırılmayı, yani 6762 sayılı Kanun'un 57 nci maddesinin (5) numaralı bendinde kullanılan terimle iltibası düzenlemektedir. (4) numaralı alt bendin ilkeleri ve amacı, 6762 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin (5) numaralı bendi ile özdeş olmasına rağmen lafızda farklıdır. Ancak, bu değişiklik 6762 sayılı Kanundaki hükmün öğreti ve mahkeme kararlarındaki birikiminin feda edilmesi, uygulanamaz kabul edilmesi anlamını taşımamaktadır. Çünkü, karıştırılma (iltibas) kavramı, pozitif hukuklar üstü anlamı ve işlevi ile varlığını sürdürmektedir. MarkKHK “iltibas” yerine “karıştırılma”yı kullandığı ve bu terim öğreti ve içtihatlarda yerleşmeye başladığı için, burada da aynı terim tercih edilmiştir. Bu sebeple bentte basit ancak kapsamı geniş bir ifadeye yer verilmiştir. “Karıştırılma”, yanıltmayı, kandırmayı, yanlış algılattırmayı da kapsar. Hüküm, karıştırılmayı dış görünüş (tanıtım, takdim-görsellik) ve duyuruş (ses yönünden benzerlik) bağlamında düzenler. İç benzerlikten doğan karıştırılma (meselâ elektrik devrenin veya yarı iletken topografyasının benzerliği) hükmün kapsamı dışındadır. İç benzerlik “karıştırılma” kavramı ile tanımlanmaz. Dış görünüm koruması, takdim, şekil, tasarım ve donanım korumasıdır. Karıştırılma nesnel değerlendirmeyi gerektirir. 6762 sayılı Kanun hükmü, başkasının “ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtaları ile iltibasa meydan verebilecek surette, ad, unvan, marka, işaret gibi tanıtma vasıtaları” cümle parçasına yer vermiştir. Oysa, anılan ayırt edici işaretlere ilişkin karıştırılma koşulu, hüküm ve sonuçlarıyla birlikte kendi özel kanun hükmünde kararnamelerinde, yani MarkKHK'da, ...'da, ...'da ve unvanla ilgili olarak TK'da ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Burada tekrar edilmeleri hem gereksizdir, hem de yorum güçlüklerine sebep olmaktadır. Anılan cümle parçalarının burada yer almaları, haksız rekabete ilişkin hükümlerin fikrî mülkiyete ilişkin düzenlemelerde kümülatif uygulanması yönünden de gerekli görülemez.” şeklindeki ifadeden, esasen hâlihazırda kümülatif koruma ilkesinin geçerli olduğu, ancak bu ilkenin varlığının da belirtilen cümle parçalarının maddede yer almalarını gerektirmediği anlamı çıkmaktadır. Dolayısıyla, gerekçedeki ifadelerin kümülatif uygulama ilkesini destekler şekilde anlaşılması ve TTK’nın karıştırılma ihtimaline ilişkin düzenlemesinin, fikrî mülkiyet mevzuatının yanında, ondan bağımsız olarak uygulanabileceğinin kabulü gerekir. Şu hususun özellikle belirtilmesi gerekir: Özel hukuki düzenlemelerin korudukları konu ile haksız rekabetin koruduğu konu farklıdır. Şöyle ki, bir markanın taklit edilmesi marka hakkına zarar verebileceği gibi haksız rekabete de yol açmaktadır. Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere ayırtedici işaretlerin ayrı ayrı sayılmamış olması, fikri mülkiyete ilişkin düzenlemelerle haksız rekabet hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmez. (doktrindeki bir esere atıf) SMK hükümlerinin yürürlüğe girmesiyle TTK.nun haksız rekabet hükümleri kadük hale gelmemiştir. Aksinin kabulü aşkın yorumdur. (doktrindeki bir esere atıf) Haksız rekabet koruması fikri haklar korumasını tamamlayan bir konumda olmayıp bağımsız ve kendi kurallarını takip eden bir koruma olduğundan haksız rekabet kaynaklı talepler fikri haklar korumasından bağımsız olarak ileri sürülür. O halde korumanın şartları mevcut olduğu halde haksız rekabet hükümleri fikri mülkiyet hukukuna ilişkin hükümler yanında doğrudan ve birinci dereceden uygulama alanı bulur (doktrindeki bir esere atıf)

TTK'nın karıştırılma ihtimaline ilişkin düzenlemesi, mehaz İsviçre hukukundan aynen aktarılan başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almaya ilişkin 6102 sayılı TTK'nın 55/1-a(4) hükmüdür. Bu hükümle, ürünlerin kaynağı konusunda tüketicinin kafasını karıştırma ihtimali olan fiillerin engellenmesi, piyasada açıklık ve şeffaflığın sağlanması amaçlanmakta, bu suretle rakiplerin yanı sıra tüketicilerin ve toplumun da menfaatleri korunmaktadır. Piyasada oluşması muhtemel karışıklığın engellenmesi, rekabetten beklenen işlevlerin sağlanması açısından da önem taşımaktadır.

Öte yandan Avrupa Birliği (AB) hukukunda da kümülatif koruma ilkesi açıkça kabul edilmiştir. Yönerge ve Tüzük Tasarısı'ndaki düzenlemelerde tasarımların marka, patent, faydalı model gibi Topluluğun fikri mülkiyet mevzuatı ile korunmasının üye ülke hukuklarındaki fikri mülkiyet mevzuatına göre ayrıca korunmalarına engel olmayacağı belirtilmiştir. Ancak, kümülatif olarak koruma üye ülke mevzuatlarına bırakılmış olup, ilkenin nasıl uygulanacağı gösterilmemiştir. SMK'nın genel gerekçesi ve madde gerekçeleri incelendiğinde, sınai mülkiyet haklarının kanunla düzenlenme ihtiyacı yanında, uluslararası sözleşmeler ve AB mevzuatıyla uyumun arttırılması ve daha nitelikli ve etkin işleyen çağdaş bir sınai mülkiyet sistemine geçişin sağlanması için mevcut sistemin revize edilmesi gereğinin ortaya çıktığı, bu çerçevede marka, coğrafi işaret, tasarım, patent ve faydalı model haklarına ilişkin önemli yenilikler getiren düzenlemelerin yapıldığı, mevcut sistemde yer almayan geleneksel ürün adı korumasının sisteme dahil edildiği ve düzenlemelerde Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması (TRIPS), Paris Sözleşmesi, yeni 2015/2436 sayılı Avrupa Birliği Marka Direktifi ve 2015/2424 sayılı ...Tüzüğü, Patent Kanunu Anlaşmasına (PLT) uygun olarak kanunun hazırlandığı belirtilmiştir. Dolayısıyla kümülatif koruma AB müktesabına da uygundur.
Sonuç olarak; Dairenin hiç değişikliğe uğramadan süre gelen görüşünde bir değişiklik yapılmasını gerektirecek hukuki bir değişiklik bulunmadığından kümülatif korumanın uygulanması gerektiği kanaatiyle kararın onanması gerektiği görüşünde olduğumuzdan sayın çoğunluğun düzeltilerek onama yönündeki görüşüne katılmamaktayız.